

Toasteren var i dagens anledning stillet op på Grøndalsgaard i Nørager, hvor 600 landmænd og konsulenter kunne se den i funktion.

ekskursion i forrige uge.

Kun for økologer

Her var toasteren i dagens anledning stillet op på Grøndalsgaard i Nørager. Men ellers har den stået hos andre økologiske mælkeproducenter i foråret og varmet hestebønner og lupin op til mellem 120 og 180 grader. Formålet er at se, om hjemmeristning af bælgssæd er et brugbart og økonomisk interessant alternativ til indkøbt, varmebehandlet protein – typisk sojakage. Og det er det, viser de foreløbige resultater. Men kun for økologer. Det afgørende er prisen på soja, og kun den økologiske soja er i øjeblikket tilstrækkelig dyr til, at det kan betale sig at investere i hjemmebrønderiet.

God effekt

Effekten af varmebehandlingen er god – i hvert fald på papiret. I ubehandlede hestebønner og lupiner er 70 procent af råprotein opløseligt. Efter en varmebehandling falder den opløselige del til omkring 15 procent. I takt med dette stiger AAT fra ca. 100 til 150. Det er denne

beskyttende effekt på proteinet, som kørerne og kvægbrugernes økonomi har gavn af. Endnu er foderet dog kun analyseret i laboratoriet.

- Nu skal forsøgskøer i Foulum have lov at æde det. Så må vi se, om kvaliteten også holder i virkeligheden, siger Kirstine Flinholm.

Faren er, at varmebehandlingen er for hård og ødelægger fordøjeligheden.

- Vi kunne godt tænke os en større kapacitet på toasteren. Det kan man få ved at køre med den høje temperatur i kort tid, men vi ved ikke, om det ødelægger fordøjeligheden.

Sæt pris på hestebønnerne

Toastede hestebønner kan konkurrere med soja, og økonomien bliver bedre, jo større andel man bruger, viser økonomiske beregninger fra Videncentret for Landbrug. Ved en høj andel hestebønner i rationen er hestebønnerne et konkurrencedygtigt alternativ allerede ved en sojapris på 5,25 kr.

På grund af en lavere proteinprocent i hestebønnerne er der dog grænser for, hvor meget man kan betale naboen for at dyrke hestebønner. Ifølge Videncentrets beregninger ligger prisen mellem 3,1 og 3,5 kr. pr. kg. Det er et prisniveau, der godt kan konkurrere med foderkorn, hvis man høster 35 hkg/ha eller mere.

kmn@okologi.dk

Varm selv dine bønner

PROTEIN: Det kan betale sig for økologer at riste hestebønner og lupiner. Det forudsætter en toaster, og en sådan blev præsenteret på årets grovfoderdag

De dampende varme frø snegles langsomt ud af tuden og dratter ned i spanden, der står i en trillebør i laden. Et par hundrede landmænd og konsulenter flokkes om trillebøren for at mærke, dufte og smage.

Nogle af frøene er brankede og får kritiske kommentarer med på vejen, men de sorte

frø skal man ikke tage sig af. Det er en rest, der har ligget tilbage i toasteren fra sidst, den kørte, forsikrer Kirstine Flinholm Jørgensen, Videncentret, Økologi. Hun er kvinden bag demonstrationen af den canadiske toaster i Danmark og havde lejlighed til at præsentere den for 600 deltagere i årets grovfoder-

Økonomi i hjemmeristeri

Den anvendte toaster koster 185.000 kr. i indkøb. Den kan riste bælgssæd for 0,30 kr. pr. xx. l

► Pris, indkøb:	185.000 kr.
► Levetid:	15 år
► Produktion:	200 ton/år
► Årlig afskrivning:	17.000 kr.
► Vedligehold:	2.000 kr.
► Opvarmning:	56 kr./opstart
► Drift:	120 kr./t ???
► Produktionspris:	0,30 kr./kg

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.